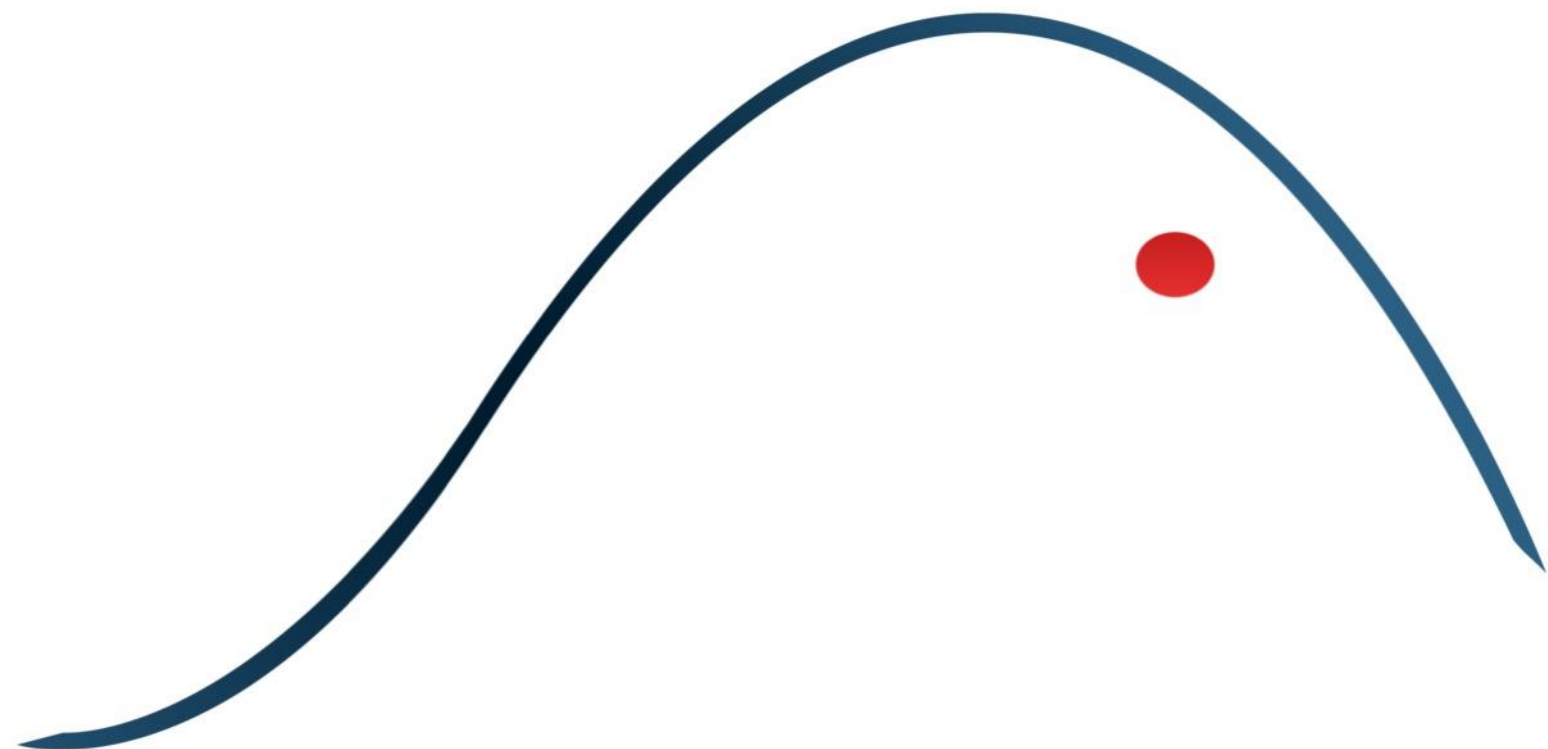

Utredning av naturmangfold for Langbakken næringsområde i Averøy kommune – revidert rapport

Forsidebilde:

*Nåværende næringsområde sett fra
Reksundvegen på sørsiden. Foto: Geir
Gaarder*

RAPPORT 2021-47

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Geir Gaarder
	Prosjektmedarbeider(e):
Oppdragsgiver: Sigurd Folland AS	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Sigurd Folland
Referanse: Gaarder, G. 2021. Utredning av naturmangfold for Langbakken næringsområde i Averøy kommune. Revidert rapport. Miljøfaglig Utredning rapport 2021-47. 33 s. ISBN 978-82-345-0212-5.	
Referat: Miljøfaglig Utredning AS har utført en forenklet konsekvensutredning på tema naturmangfold for Langbakken næringsområde i Averøy kommune. Tre alternative utbyggingsløsninger foreligger. Oppdragsgiver har vært Sigurd Folland AS. Formålet har vært å beskrive naturmangfoldet og naturverdiene innenfor planområdet, utrede konsekvenser som en utbygging vil ha på naturmangfoldet samt foreslå eventuelle avbøtende og kompenserende tiltak. Arbeidet er basert på håndbok V712 fra Statens vegvesen og én dags feltarbeid. Kartleggingen er gjort etter Miljødirektoratets instruks og naturtyper er verdisatt etter DN-håndbok 13 og V712. I undersøkelsesområdet ble det registrert fire lokaliteter med verdifulle naturtyper, to kystlyngheier og en strandeng av noe verdi, samt at deler av området ligger innenfor et svært stort tareskogsområde av stor verdi. Det er tidligere registrert enkelte rødlistede sjøfugl i området og gjort et par funn av fremmede arter. Under feltarbeidet i 2020 ble det også funnet noen fremmedarter her. Tiltaket sin påvirkning på naturverdiene er vurdert og konsekvensene sammenstilt, inkludert en rangering av alternativene. Konsekvensene er gjennomgående små, men alternativ 1 anses som så vidt bedre enn alternativ 3, og alternativ 2 er dårligst. Forskjellene skyldes ulik grad av tap av kystlynghei. Videre er det vurdert hvordan Naturmangfoldloven §§ 8-10 er oppfylt. Kunnskapsgrunnlaget anses som ganske godt og behovet for å bruke føre-var-prinsippet lite. Derimot er samlet belastning på kystlynghei og sjøfugl i kommunen generelt stor og det er derfor satt fram enkelte kompenserende tiltak.	

FORORD

Miljøfaglig Utredning AS har utført en utredning av naturmangfoldet for Langbakken næringsområde i Averøy kommune, der det er varslet oppstart av detaljregulering. Oppdragsgiver og kontaktperson har vært Sigurd Folland.

Formålet med denne utredningen har vært å vurdere hvilke konsekvenser tiltaket vil ha på naturmiljøet. Prosjektansvarlig for Miljøfaglig Utredning har vært Geir Gaarder, med Mathilde N. Lorentzen som kvalitetssikrer på rapporten. Anne Marie E. Valderaune i IKON AS skal ha takk for informasjon om planene og Eivind H. Sørensen for informasjon om fuglelivet.

Foreliggende rapport er en revidert versjon av lignende rapport utarbeidet i 2020 (Gaarder 2020), men der ytterligere et utbyggingsalternativ er utredet. Det har kommet ny veiledning for konsekvensutredninger fra Miljødirektoratet (2021) i mellomtiden, men endringene sammenlignet med bruk av håndbok V712 fra Statens vegvesen antas her ikke å være større enn at sistnevnte sin versjon fra 2018 fremdeles er benyttet.

Tingvoll, 06.11.2021

Miljøfaglig Utredning AS

Geir Gaarder

INNHold

1	SAMMENDRAG	6
2	INNLEDNING	7
3	TILTAKET	8
4	METODE	10
4.1	GRUNNLAG	10
4.2	FORHÅNSKUNNSKAP	17
4.3	FELTARBEID	17
5	REGISTRERINGER	18
5.1	NATURGRUNNLAG	18
5.2	NATURTYPER	19
5.2.1	Lokalitet Langbakken 1 (NINFP2010021401).....	20
5.2.2	Lokalitet Langbakken 2 (NINFP2010021403).....	21
5.2.3	Lokalitet Langbakken 3 (NINFP2010021406).....	22
5.3	LANDSKAPØKOLOGISKE FUNKSJONSOMRÅDER OG ØKOLOGISKE FUNKSJONSOMRÅDER FOR ARTER	23
5.4	GEOSTEDER OG VERNEOMRÅDER	23
5.5	RØDLISTEARTER OG FREMMEDARTER	23
6	VURDERING AV VERDI	24
7	VURDERING AV PÅVIRKNING OG KONSEKVENSS	25
7.1	ALTERNATIV 0.....	25
7.2	ALTERNATIV 1.....	25
7.3	ALTERNATIV 2.....	26
7.4	ALTERNATIV 3.....	26
7.5	SAMMENSTILLING OG RANGERINGS	27
8	BESLUTNINGSRELEVANT USIKKERHET	28
9	NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-10	29
9.1	§ 8 – KUNNSKAPSGRUNNLAGET	29
9.2	§ 9 – FØRE-VAR-PRINSIPPET.....	29
9.3	§ 10 – ØKOSYSTEMTILNÆRMING OG SAMLET BELASTNING	29
10	AVBØTENDE OG KOMPENSERENDE TILTAK.....	30
10.1	KOMPENSERENDE TILTAK FOR KYSTLYNGHEI	30
10.2	KOMPENSERENDE TILTAK FOR SJØFUGL	30
10.3	KOMPENSERENDE TILTAK I PLANOMRÅDET	30
11	OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER	32
12	KILDER.....	33
12.1	SKRIFTLIGE KILDER	33
12.2	MUNTlige KILDER	33

1 SAMMENDRAG

På oppdrag for Sigurd Folland AS har Miljøfaglig Utredning AS utredet hvilke konsekvenser en detaljregulering av Langbakken næringsområde i ytre deler av Averøy kommune vil ha på tema naturmangfold. Tre alternative utbyggingsløsninger foreligger. Alternativ 1 er en direkte utvidelse av nåværende areal. Alternativ 2 innebærer i hovedsak utvidelse på et tilstøtende område. Alternativ 3 er en kombinasjon, men med noe reduserte inngrep i sjø i øst. Metoden følger Statens Vegvesens håndbok V712 fra 2018. Undersøkelsesområdet inkluderer planområdet på under 80 dekar og en liten influenssone rundt. Statusvurderingene er i hovedsak basert på nytt feltarbeid. Naturtyper i området på land ble kartlagt og kvalitetsvurdert etter Miljødirektoratets instruks fra 2020, mens naturtyper i sjø er verdisatt etter DN-håndbok 19. Det ble også søkt etter rødlistede og fremmede arter.

Det er snakk om et åpent, værutsatt kystlandskap med gjengroende hei, eng, noe strandberg, gruntvannsområder i sjø, samt en del nedbygd og sterkt endret mark. Berggrunnen er kalkfattig, klimaet er sterkt preget av nærheten til havet og topografien ganske rolig.

Fra tidligere er det registrert en stor naturtype i sjø og ingen på land, samt at det foreligger noen spredte artsfunn, inkludert enkelte rødlistede fugler (den sterkt truede arten krykkje, samt et par nær truede arter, alle sjøfugl) og fremmede karplanter (rynkerose). Ved feltarbeidet i 2020 ble det registrert tre naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets instruks. Dette var to gjengroende kystlyngheiflekker og ei lita, noe påvirket strandeng, der alle tre bare oppnådde lav kvalitet. Kystlynghei er en sterkt truet naturtype. Ingen nye rødlistede arter ble påvist, mens rynkerose ble gjenfunnet og i tillegg ble også fremmedarten lutzgran sett. Det er ikke funnet grunnlag for å avgrense landskapsøkologiske funksjonsområder eller økologiske funksjonsområder for arter. Tareskogen får svært stor verdi etter håndbok V712, mens de tre naturtypene på land alle får noe verdi.

Med 0-alternativet som basis vurderes alle utbyggingsalternativ bare å medføre ingen til noe miljøskade for naturmangfoldet. Alternativ 1 vurderes som best, da det ikke medfører tap av kystlynghei. Videre er alternativ 3 litt bedre enn alternativ 2 da tapet av kystlynghei er minst for førstnevnte, samtidig som inngrep i sjøen for alternativ 3 ikke gir synliggjorte verditap med grunnlag i metoden som er benyttet.

Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget (§8) som godt sett i forhold til tiltakets størrelse og kjente og potensielle naturverdier i undersøkelsesområdet, og det er ikke kjent spesielle forhold som tilsier behov for å anvende føre-var-prinsippet (§9). Derimot vurderes den samlede belastningen (§10) mot kystlynghei og sjøfugl for å være stor til meget stor i Averøy kommune. Dette fører i neste omgang til at flere forslag til kompenserende tiltak er satt fram, selv om tiltaket isolert sett i liten grad antas å øke denne belastningen. Det er ikke foreslått avbøtende tiltak og eventuelle oppfølgende undersøkelser vurderes i første rekke å være aktuelt hvis kompenserende tiltak iverksettes.

2 INNLEDNING

I denne rapporten er det utredet hvilke konsekvenser en utbygging av planlagt næringsområde på Langbakken i Averøy kommune, Møre og Romsdal fylke vil ha på tema naturmangfold. Innenfor dette planområdet viser blant annet Artskart (Artsdatabanken 2020) at den sterkt truede fuglearten krykkje er påvist. § 10 i forskriften for konsekvensutredninger (Norsk Lovtidend 2017) oppgir kriterier for om en plan eller tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, og der er under punkt b) truede arter og naturtyper oppført som et slikt kriterium. Med grunnlag i § 8 i forskriften er det derfor vurdert å være nødvendig med en konsekvensvurdering av planforslaget etter vedlegg II i forskriften for konsekvensutredninger, men ikke egen behandling av planprogrammet (Ikon Arkitekt og Ingeniør AS 2020).

Miljøfaglig Utredning fikk sommeren 2020 i oppdrag av utbygger Sigurd Folland AS å foreta denne utredningen, samt høsten 2021 i oppdrag å revidere den med et nytt alternativ. Rapporten er basert på både eksisterende kunnskap og nytt feltarbeid i 2020.

Konsekvensutredninger skal etter plan- og bygningsloven §14-1 *"sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av tiltaket eller planen, og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket eller planen kan gjennomføres."* (LOV-2008-06-27-71).

Naturmangfoldloven (2009), stiller til dels strenge og konkrete krav til hvordan naturmangfoldet skal vektlegges ved utøving av offentlig myndighet. § 7 fastslår da at prinsippene i §§ 8-10 skal legges til grunn. Disse paragrafene er følgende:

1. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
2. Føre-var prinsippet (§ 9)
3. Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)

I denne rapporten er status for naturmangfoldet i planområdet lagt fram. I tillegg blir antatte konsekvenser på naturverdiene vurdert, samt hvordan §§ 8-10 i Naturmangfoldloven er ivarettatt i utredningsprosessen. Det legges også fram forslag til avbøtende og eventuelle kompenserende tiltak.

3 TILTAKET

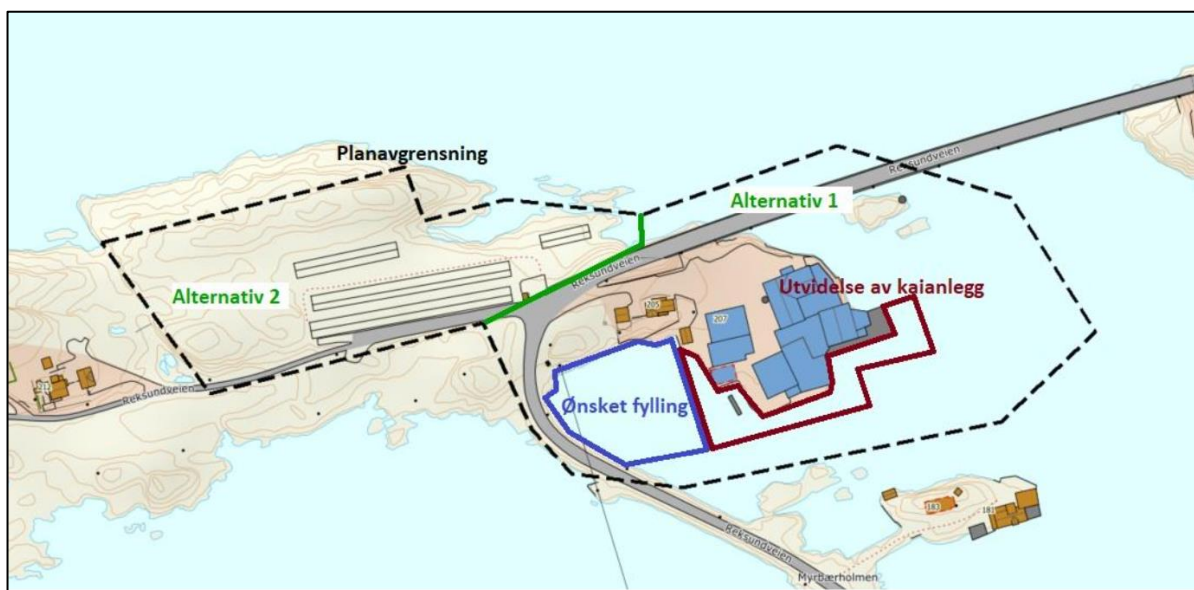
Formålet med planen er å videreutvikle eksisterende næringslokale for tilvirkning av fiskeprodukter på Langbakken. Dette som en følge av stadig strengere krav fra mattilsynet, økt etterspørsel i fiske-
rinæringen og økt satsning på levering av fersk fisk (Ikon Arkitekt og Ingeniør AS 2020). Blant annet er det behov for bedret kjøreadkomst til kaianlegget og en bedre av- og påkjørsel fra fylkesveg 6078 (Reksundveien).

Det er lagt fram tre alternative utbyggingsløsninger i planområdet, se figur 1 og 2 under, i tillegg til 0-alternativet. Sammen med nærliggende areal gav dette et grunnlag for å avgrense et undersøkelsesområde på 83 dekar, hvorav vel halvparten er sjø.

Alternativ 1 vil innebære en utfylling av ca 5,9 dekar sjøareal, samt en etablering av ei fiskerikai/servicestasjon. Fiskehjellen på utsiden av vegen vil videreføres som i dag.

Alternativ 2 med utbygging på utsiden av vegen, vil bety at produksjonen av ferskfisk og saltfisk deles. Det innebærer også at det må bygges et nytt fryselager. Også dette alternativet vil ha behov for etablering av ei fiskerikai/servicestasjon. Fiskehjellen vil bli fjernet.

Alternativ 3 innebærer en større utbygging på utsiden av vegen, i likhet med alternativ 2. Samtidig planlegges noe utfylling i sjø på østsiden av vegen. Det er også aktuelt med litt utvidelse inntil eksisterende anlegg lengst øst, men der blir det satt ned påler i sjøen og ikke fylt ut. Alternativ 3 kan dermed sees på som en redusert og dels endret løsning i øst sammenlignet med alternativ 1.

Figur 1 Avgrensning av planområdet med utbyggingsløsninger for alternativ 1 og 2. Hentet fra oppstartsdokumentet (Ikon Arkitekt og Ingeniør AS 2020).

Figur 2 Rosa farge viser avgrensning av utbyggingsarealene innenfor alternativ 3, slik disse ble mottatt høsten 2021.

4 METODE

4.1 Grunnlag

Metoden som benyttes er avledet fra Statens vegvesen sin Håndbok V712 «Konsekvensanalyser» (Statens vegvesen 2018) og forenklet for å tilpasses mindre inngrep. Likevel skal den være grundig nok til å svare ut prinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-10.

Naturmangfoldloven (LOV-2009-06-19-100) stiller krav til hvordan naturmangfoldet skal vektlegges ved utøving av offentlig myndighet. § 7 fastslår da at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn. Denne rapporten fokuserer på §§ 8-10 mens §§ 11-12 er overlatt til utbygger å svare ut.

§8 – (kunnskapsgrunnlaget) *Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.*

§9 – (føre-var prinsippet) *Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.*

§10 – (økosystemtilnærming og samlet belastning) *En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.*

§11 – (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) *Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.*

§12 – (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) *For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.*

Naturtyper i området ble kartlagt og kvalitetsvurdert etter Miljødirektoratets instruks (2020), i tillegg til verdisetting etter faktaark naturtyper etter DN-håndbok 13 publisert høsten 2014. Det ble registrert forekomst av rødlistede arter med grunnlag i rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015) og fremmedarter etter fremmedartslisten (Artsdatabanken 2018a).

Metode

Metoden til Statens vegvesen (2018) består av 3 sentrale begreper. Verdi, påvirkning og konsekvens:

- **Verdi:** Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område er.
- **Påvirkning:** Med påvirkning menes en vurdering av hvordan området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til referansesituasjonen.
- **Konsekvens:** Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til konsekvensvifta. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

Registreringskategorier

Kartlegging av naturmangfold er knyttet til to nivåer:

- Landskapsnivå, registreringskategorien landskapsøkologiske funksjonsområder.
- Lokalitetsnivå, inkludert enkeltforekomster, er delt inn i fire registreringskategorier, se Tabell 1.

Tabell 1. Registreringskategorier på tema naturmangfold.

Kategori	Beskrivelse
Landskapsøkologiske funksjonsområder	Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring/spredning (økologisk flyt) mellom disse. Landskapsøkologiske funksjonsområder bidrar til bevaring av levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener/individer mellom leveområder.
Vernet natur	Verneområder etter naturmangfoldloven Prioriterte arter og deres økologiske funksjonsområder
Viktige naturtyper	Viktige naturtyper på land, i ferskvann og marint (jf. håndbøker fra Miljødirektoratet om kartlegging av naturtyper og marine typer; håndbok 13 og 19) Utvalgte naturtyper Naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse, se forklaring i tekst
Økologiske funksjonsområder for arter	Områder som oppfyller en økologisk funksjon for en art Omfatter områder i ferskvann, brakkevann, kystvann og på land Omfatter arealer med viktige økologiske funksjoner som ikke fanges opp av naturtypenivået
Geosteder	Et avgrenset område som representerer en del av vår geologiske arv

Framtidig kartlegging av norsk natur gjennomføres etter Natur i Norge (NiN), Artsdatabankens system for å beskrive naturvariasjon. Det arbeides med et system for å identifisere naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse (NNF), som skal erstatte naturtypekartlegging etter DNS håndbøker 13 og 19. For naturtyper på landjorda er det nye systemet til Miljødirektoratet (2020) benyttet, mens håndbok 19 fortsatt er det som benyttes i marine miljøer.

Håndbøkene deler inn lokaliteter i lokalt viktige (C), viktige (B) og svært viktige (A) områder. Noe forenklet kan dette defineres som lokalt, regionalt og nasjonalt viktige områder. Verdisetting av lokaliteter etter DN-håndbok 13 er gjort etter kriteriene i de siste faktaarkene for forvaltningsprioriterte naturtyper utarbeidet av Miljødirektoratet i november/desember 2014 (Miljødirektoratet 2015).

Forekomst av rødlistearter er ofte et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet. Gjeldende norsk rødliste ble lansert i november 2015 (Henriksen mfl. 2015). Rødlistekategoriene er vist i Tekstboks 1.

Tekstboks 1. Rødlistestatus:

CR = kritisk truet (Critically Endangered)

EN = sterkt truet (Endangered)

VU = sårbar (Vulnerable)

NT = nær truet (Near Threatened)

DD = datamangel (Data Deficient)

Verdivurdering

På bakgrunn av innsamlede data gjøres en vurdering av verdien til ulike delområder. Alle delområder verdisettes og framstilles på verdikart. Verdien fastsettes på grunnlag av et sett kriterier som er gjengitt nedenfor. Verdivurderingen skal begrunnes.

Tabell 2. Kriterier for vurdering av verdi av naturmangfold.

Verdikategori	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Landskaps-økologiske funksjonsområder		Områder med mulig landskaps økologisk funksjon. Små (lokalt viktige) vilt- og fugletrekk.	Områder med lokal eller regional landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på lokalt/ regionalt nivå. Områder med mulig betydning i sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter.	Områder med regional til nasjonal landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på regionalt/ nasjonalt nivå. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter.	Områder med nasjonal, landskapsøkologisk funksjon. Særlig store og nasjonalt/internasjonalt viktige vilt- og fugletrekk. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av verneområder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi.
Vernet natur				Verneområder (naturmangfoldloven §§ 35-39 ¹) med permanent redusert verneverdi. Prioriterte arter i kategori VU og deres ØFO ² .	Verneområder (naturmangfoldloven §§ 35-39). Øverste del forbeholdes verneområder med internasjonal verdi eller status, (Ramsar, Emerald-nettwork mfl). Prioriterte arter i kategori EN og CR og deres ØFO ³ .
Naturtyper		← Lokaliteter verdi C (øvre del av noe verdi)	← C → Lokaliteter verdi C og B (øvre del)	← B → Lokaliteter verdi B og A (øvre del) Utvalgte naturtyper verdi B/C (B øverst i stor verdi)	← A → Lokaliteter verdi A Utvalgte naturtyper verdi A
Økologiske funksjonsområder for arter		Områder med funksjoner for vanlige arter (eks. høy tetthet av spurvefugl, ordinære beiteområder for hjortedyr, sjø/ fjæreal med få/små funksjoner). Funksjonsområder for enkelte vidt utbredte og alminnelige NT arter. Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdikategori «Liten verdi» NVE rapport 49/201357.	Lokalt til regionalt verdifulle funksjonsområder. Funksjonsområder for arter i kategori NT. Funksjonsområder for fredede arter ³ utenfor rødlista. Funksjonsområde for spesielt hensynskrevende arter ⁴ Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdi-kategori «middels verdi» NVE rapport 49/201357 samt vassdrag med forekomst av ål.	Regionalt viktige funksjonsområder Funksjonsområder for arter i kategori VU. Funksjonsområder for NT-arter der disse er norske ansvarsarter og/eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/bestander i verdikategori «stor verdi» NVE rapport 49/201357 samt viktige vassdrag for ål.	Store, veldokumenterte funksjonsområder av nasjonal (nedre del) og internasjonal (øvre del) betydning. Funksjonsområder for trua arter i kategori CR (øvre del). Nedre del: EN-arter og arter i VU der disse er norske ansvarsarter og/eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/bestander i verdikategori «svært stor verdi» NVE rapport 49/201357.
Geosteder		Geosteder med lokal betydning.	Geosteder med lokal-regional betydning.	Geosteder med regional-nasjonal betydning.	Geosteder med nasjonal-internasjonal betydning.

¹ Landskapsvernområder vurderes under tema naturmangfold kun dersom verneformålet er naturfaglig begrunnet.

² For prioriterte arter uten forskriftsfestet økologisk funksjonsområde (ØFO) må det gjøres en avgrensning av dette i KU.

³ Jf. forskrift om fredede arter FOR-2001-12-21-1525

⁴ Se liste over arter av særlig stor/stor forvaltningsinteresse utarbeidet av Miljødirektoratet (ref. xx)

Verdivurderingene for hvert delområde kan angis på en glidende, femdelt skala fra uten betydning til svært stor verdi. Vurderingen kan vises på en figur der verdien markeres med en pil:

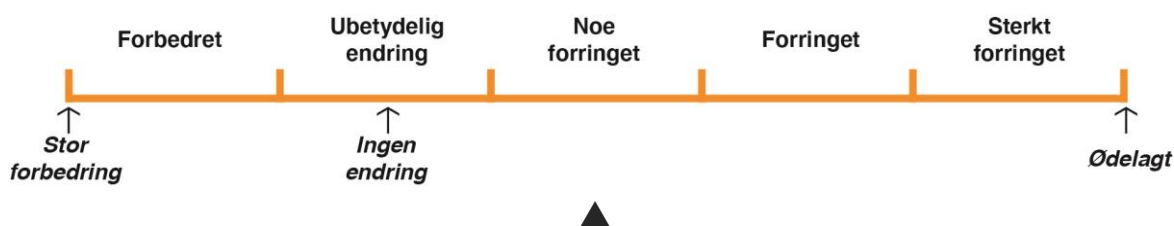

Figur 3. Skala for vurdering av verdi. Skalaen er glidende og markøren flyttes for å nyansere verdivurderingen.

Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer som tiltaket vil medføre på det berørte delområdet. Vurderinger av påvirkning relateres til den ferdig etablerte situasjonen og påvirkningen måles mot referansesituasjonen (0-alternativet). Det er kun områder som blir varig påvirket som vurderes. Alle tiltak som inngår i investeringskostnadene legges til grunn ved vurdering av påvirkning. Dette gjelder for eksempel også avlastet veg og deponiområder. Potensielle framtidige påvirkninger, som følge av andre/framtidige planer, inngår ikke i vurderingen.

Skalaen for påvirkning er inndelt i fem trinn og går fra sterkt forringet til forbedret. Skalaen utgjør y-aksen i konsekvensvifta. Dersom tiltaket ikke påvirker verdiene i nevneverdig grad, karakteriseres påvirkningen av delområdet som «ubetydelig». Graden av påvirkning må begrunnes i hvert enkelt tilfelle.

Figur 4. Skala for vurdering av påvirkning.

Påvirkning av naturmangfoldverdier handler om at biologiske funksjoner forringes (sjeldnere at de forbedres), eventuelt at sammenhenger helt eller delvis brytes (sjeldnere at de styrkes). De vanligste påvirkningsfaktorene på naturmangfold fra veg er arealbeslag, opprettelse av barrierer, fragmentering av leveområder, kanteffekter inn i naturområder og forurensning av vann og grunn. Det finnes også andre påvirkningsfaktorer som kan være viktig i enkelte prosjekter, for eksempel endret hydrologi, spredning av uønskede arter, kunstig belysning mv.

Det er bare mulig å beskrive påvirkningen på en tilstrekkelig presis måte dersom en har god oversikt over hva tiltaket innebærer. Det er derfor en forutsetning for en god konsekvensutredning at tiltaket er godt beskrevet og forstått. Tabell 3 gir veiledning i bruk av påvirkningsskalaen. For hver påvirkningsgrad er det tilstrekkelig at ett kulepunkt oppfylles. Vurderingene suppleres av faglig skjønn.

Tabell 3. Veiledning for påvirkning på naturmangfold. Prosentangivelser er veiledende; påvirkningen i det enkelte tilfelle må vurderes ut fra kvalitet, omfang og type inngrep.

Påvirkning	Økologiske og landskapsøkologiske funksjonsområder for arter	Viktige naturtyper og geosteder	Verneområder
Sterkt forringet	• Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. • Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer.	• Berører hele eller størstedelen (over 50 %). • Berører mindre enn 50 % av areal, men den viktigste (mest verdifulle) delen ødelegges. • Restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner.	• Påvirkning som forringer viktige økologiske funksjoner og er i strid med verneformålet.
<u>Generelt:</u> Varig forringelse av høy alvorlighetsgrad. Eventuelt med lang/svært lang restaureringstid (>25 år).			
Forringet	• Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. • Svekker trekk/vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/vandringsmulighet der alternativer finnes.	• Berører 20–50 % av lokaliteten, men liten forringelse av restareal. Ikke forringelse av viktigste del av lokalitet.	• Mindre påvirkning som berører liten/ubetydelig del og ikke er i strid med verneformålet.
<u>Generelt:</u> Varig forringelse av middels alvorlighetsgrad, eventuelt mer alvorlig miljøskade med middels restaureringstid (>10 år).			
Noe forringet	• Splitter sammenhenger/reducerer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. • Mindre alvorlig svekking av trekk/vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes.	• Berører en mindre viktig del som samtidig utgjør mindre enn 20 % av lokaliteten. • Liten forringelse av restareal.	• Ubetydelig påvirkning. Ikke direkte arealinngrep.
<u>Generelt:</u> Varig forringelse av mindre alvorlig art, eventuelt mer alvorlig miljøskade med kort restaureringstid (1-10 år)			
Ubetydelig endring	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt		
Forbedret	• Gjenoppretter eller skaper nye trekk/vandringsmuligheter mellom leveområder/biotoper (også vassdrag). • Viktige biologiske funksjoner styrkes.	• Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur. • Gjør en geotop tilgjengelig for forskning og undervisning.	• Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur.

Direkte virkninger omfatter tap av naturmangfold gjennom tap av verdifullt areal. Ofte er det hensiktsmessig å beskrive arealtap både som antall daa berørt og som andel av delområdet. I tillegg vurderes hvor viktig den berørte delen er for helheten og dermed hvilke økologiske funksjoner som forventes opprettholdt i restarealet. Hvis restarealet er lite, eventuelt er splittet opp i mange små fragmenter, taper delområdet trolig mye av sin funksjon. Da brukes påvirkningsgraden «sterkt forringet». Dersom delområdet er uensartet (mosaikkpreget) er det ekstra viktig at en kjenner detaljert til hvilke verdier som finnes i berørt areal kontra restareal. Der det er relevant må det vurderes om tap av forekomster innvirker på den totale levedyktigheten for arter eller naturtyper lokalt, regionalt eller nasjonalt, jf. naturmangfoldloven §§ 4, 5 og 10.

For kategorien landskapsøkologiske funksjonsområder for arter må inngrepet settes inn i en større sammenheng. Landskapsøkologiske funksjonsområders betydning for opprettholdelse av levedyktige bestander av arter kan reduseres som følge av fragmentering. Det må gis en vurdering av i hvilken grad inngrepet splitter opp eller reduserer grønn infrastruktur i landskapet, eller hindrer utveksling av individer/gener mellom økologiske funksjonsområder. Slike vurderinger kan være kompliserte og vil i noen tilfeller omfatte flere artsgrupper og store areal.

Det er også viktig å beskrive hvilke indirekte og langsiktige virkninger et tiltak kan få. Disse er ofte kompliserte å dokumentere/beskrive.

Areal med betydning for naturmangfold som tas i bruk i anleggsfasen kan normalt ikke tilbakeføres til noe nær økologisk før-tilstand. De må derfor som regel behandles som en del av den permanente påvirkningen for naturmangfoldtemaet.

Ifølge forskrift om konsekvensutredning og naturmangfoldloven § 8 gjelder kravet til kunnskapsgrunnlaget også effekten av påvirkninger. Det er derfor nødvendig at alle vurderinger av påvirkning begrunnes. Dersom kunnskapen om påvirkning er mangelfull må usikkerheten beskrives som grunnlag for å vurdere om føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse.

Påvirkning av økologiske funksjonsområder for vannlevende organismer håndteres på samme måte som landlevende organismer.

Forskrift om fremmede organismer (FOR-2015-06-19-716) skal hindre spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Vurdering av slik spredning kan være viktig i enkelte konsekvensutredninger, for eksempel der en veg kan bidra som spredningskorridor. Risiko ved spredning av fremmede arter må vurderes med utgangspunkt i artens økologiske risiko, spredningspotensial og voksested/omgivelser. Relevansen for vurderinger knyttet til spredning av fremmede arter øker med detaljeringsnivået på planarbeidet. Statens vegvesens rapport nr. 387 (Statens vegvesen 2016) gir et godt faglig grunnlag for å vurdere hvilke hensyn som skal tas i ulike typer planarbeid.

Artsdatabanken ga i 2012 ut publikasjonen Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Denne ble revidert i 2018 (Artsdatabanken 2018b).

Dette er en oversikt over alle fremmede arter i landet fordelt på organismegrupper, med ei oppdatert svarteliste med vurderinger av økologisk risiko. De økologiske risikovurderingene er delt i 5 kategorier (se Tekstboks 2). Bare arter i de tre strengeste svartelistekategoriene (PH, SE og HI) er vektlagt i konsekvensutredningen.

Tekstboks 2. Svartelistestatus:

NK = ingen kjent risiko (No known impact)

LO = lav risiko (Low impact)

PH = potensiell høy risiko (Potentially high impact)

HI = høy risiko (High impact)

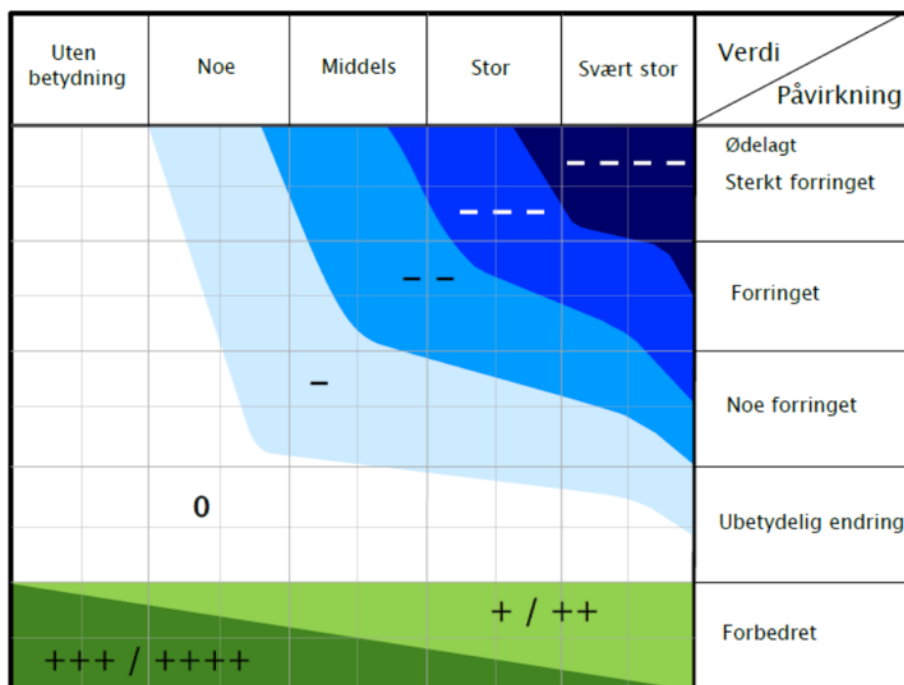
SE = svært høy risiko (Severe impact)

Konsekvens for delområder

Konsekvensgraden for hvert delområde framkommer ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning. Dette gjøres etter konsekvensvifta i Figur 4. I denne matrisen utgjør verdiskalaen x-aksen, og vurdering av påvirkning finnes på y-aksen. Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss. De negative konsekvensgradene er knyttet til en verdiforringelse av et delområde, mens de positive konsekvensgradene forutsetter en verdiøkning etter at tiltaket er realisert. I henhold til konsekvensvifta er det kun mulig å oppnå de mest negative konsekvensgradene for områder med stor og svært stor verdi. Tilsvarende vil de mest positive konsekvensene hovedsakelig være forbeholdt store forbedringer i områder i verdiklassene ubetydelig verdi eller noe verdi.

Tabell 4 Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (---)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (--)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (-)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

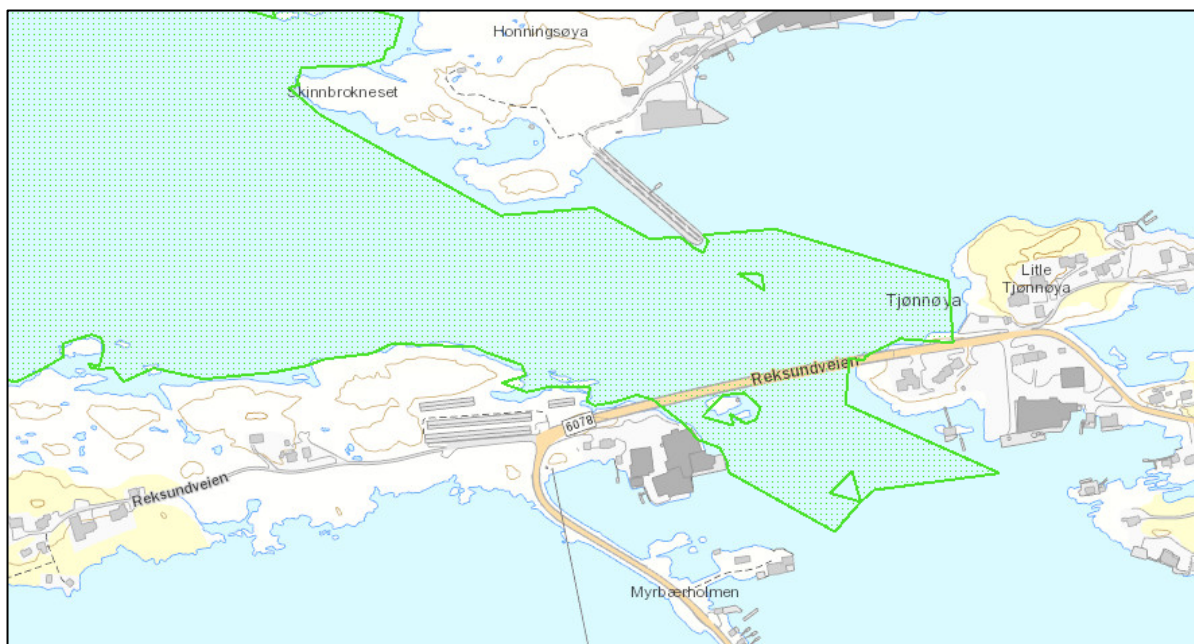

Figur 4 Konsekvensvifta

4.2 Forhåndskunnskap

Kunnskap omkring naturmangfoldet er innhentet fra offentlige databaser som artskart, naturbase, NiNkart, samt tidligere naturtypekartlegginger. I tillegg er det sjekket mot enkelte lokalkjente fugleinteresserte personer, primært Eivind H. Sørensen. Kunnskapen om naturmangfoldet var såpass sparsom at det i dette tilfellet var helt nødvendig med en ny befarings.

Det har vært enkelte artsregistreringer i området i nyere tid, men det virker som om disse omfatter avgrensede problemstillinger og er ikke arealdekkende. Artskart (Artsdatabanken 2021, sjekket 02.11.2021) viser at Maria Aastum registrerte noen fremmedarter i 2017, Vivian Husa mfl. kartla noen alger i sjøen i 2017 og det finnes noen fuglereregistreringer gjort av Tor Aalbu fra 2009. De terrestre naturtypekartleggingene (Gaarder 2003, Gaarder mfl. 2012) avdekket ingen naturtypelokalteter i området, men disse var ganske hardt prioritert mot potensielt verdifulle områder og Langbakken var ikke blant områdene som ble annet enn svært overfladisk befart da (egne observasjoner). For marine miljøer er derimot nord- og dels østsiden av planområdet del av en stor tareskogsforekomst (som er på over 100 km² og dekker det meste av kystlinja fra Bud i Hustadvika kommune og til et par kilometer øst for Langbakken), se figur 5 under. Avgrensning av lokaliteten er basert på modellering med grunnlag i data innsamlet i felt. Oppført registreringsdato i Naturbase er 15.12.2019.

Figur 5 Utsnitt av Naturbase (Miljødirektoratet 2020), som viser avgrensning av den store tareskogsforekomsten som ligger langs kysten av Averøya og Hustadvika kommune, i og inntil planområdet på Langbakken. Området har samlet sett verdien svært viktig – A etter DN-håndbok 19.

4.3 Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført av Geir Gaarder den 6. juli 2020. Det var pent vær og ganske godt egnet for å fange opp interessante arter. Artsregistreringene rettet seg særlig mot karplanter og fugl, og for fugl hadde nok det ideelle vært litt tidligere i hekkesesongen. For karplanter var det ganske optimalt, og det var også gode forhold for å fange opp eventuelle lav og moser (ingen indikasjoner på interessante forekomster av disse ble gjort). Kartleggingen var heldekkende på land og hele dette arealet regnes som godt undersøkt. Det er brukt Ipad for registrering og dokumentasjon av naturtyper og arter.

5 REGISTRERINGER

5.1 Naturgrunnlag

Undersøkelsesområdet ligger på Langbakken i ytre deler av Averøy kommune, vernet mot storhavet med bare en glissen skjærgård på utsiden. Det er med andre ord utpreget kystnært. Både generell topografi og tidligere og nyere kulturpåvirkning medfører samtidig at landskapet er åpent, uten skog og fjell (Figur 4). Berggrunnen er kalkfattig.

Området ligger i en overgang mellom sørboreal (SB) og boreonemoral vegetasjonssone (BN) og innenfor sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon (O3).

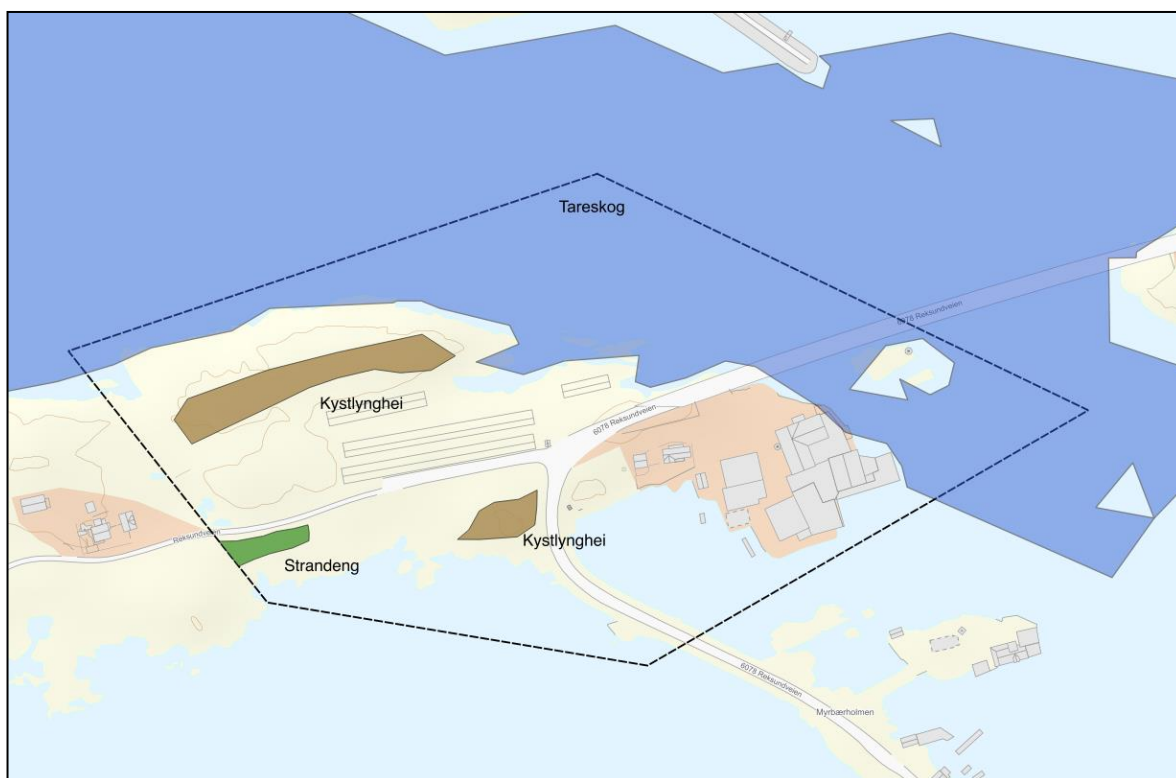

Figur 6 Undersøkelsesområdet (avgrenset i rødt) er preget av sjø, veier og industri, samt noe nakent berg og lavvokst vegetasjon.

5.2 Naturtyper

Det er tidligere ikke registrert terrestriske naturtyper i området, men i sjøen mot øst og nord ligger et stort område med verdifull tareskog (se figur 5). Ut fra omtalen er det primært snakk om stortareskog, en naturtype som har status nær truet (NT). Ved feltarbeidet i 2020 ble de to naturtypene kystlynghei og strandeng registrert to naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet 2020), med i alt tre lokaliteter (figur 7). Det har opprinnelig vært store arealer med kystlynghei i Averøy kommune og det var derfor som forventet at et par slike miljøer også ble påvist i området. Kystlynghei er en sterkt truet naturtype (Artsdatabanken 2018), men lokalitetene på Langbakken er såpass små og gjengrodde at de får lav kvalitet og verdi. Den siste lokaliteten er del av en strandeng som fortsetter mot vest. Også strandeng er en utbredt naturtype i distriktet, selv om samlet areal er lite. Også denne oppnår bare lav kvalitet og verdi, selv om den nok i et lokalt naturmangfoldperspektiv er av klart større betydning enn de to flekkene med kystlynghei.

Opprinnelig har det nok vært mer kystlynghei her, men nok oppbrutt av andre naturtyper. Inngrep i form av fiskehjell og veg har fragmentert og redusert arealet noe. Vest for fiskehjellene har det helst også vært en annen viktig naturtype før, i form av ei nedbørsmyr. Denne har i likhet med de aller fleste andre nedbørsmyrer nær sjøen vært utsatt for torvtekt og her var påvirkningen såpass omfattende at hele lokaliteten ble klassifisert som et torvtak. På sørsiden av vegen som går mot vest er det samtidig rester av ei eng. Den virket litt for frodig til å kunne klassifiseres som ei seminaturlig eng, dvs. Det er antatt at den har vært litt gjødslet og jordbearbeidet før. I tillegg var den kommet et stykke i gjengroingen (se også omtale i kapittel 10 under kompenserende tiltak).

Figur 7 Oversikt over naturtyper figurert ut i og inntil planområdet på Langbakken i Averøy kommune. Mørkeblått viser det store tareskogsområdet som alt ligger i Naturbase. Brun farge er kystlynghei, mens grønn farge viser strandenga (den delen som ligger innenfor utredningsområdet).

Ut over dette så er det en del sterkt endret fastmark her, knyttet til veger, dagens industriområde og fiskehjellene. I tillegg noe kalkfattige strandberg. Naturtyper i sjø ble ikke kartlagt i felt, men det er tydelig noe gruntvannsmiljøer på innsiden av øya. Både i bukta mellom dagens havn og Myrbærholmen og på vestsiden av vegen her ble det observert en del sandgrunn.

5.2.1 Lokalitet Langbakken 1 (NINFP2010021401)

Naturtype: Kystlynghei

Størrelse: 644 m²

Usikkerhet: Nei

Tilstandsvurdering: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: I gjengroing med rogn og nypebusker, og området er i en tidlig gjenvekstsuksjon. Rynkerose (SE) vokser i kanten helt inntil. En kraftlinjestolpe står her. Gjengroingen fører til at tilstanden er dårlig.

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lite og ikke særlig variert område, samtidig som dette er en artsfattig lokalitet, med overveiende gammel lyng. Naturmangfoldet vurderes derfor å være lite.

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Figur 8 Kystlyngheia er nokså myrlendt med en del torvmyrull og noe busker i kantsonene. Foto: Geir Gaarder

5.2.2 Lokalitet Langbakken 2 (NINFP2010021403)

Naturtype: Strandeng

Størrelse: 479 m²

Usikkerhet: Ja. Lokaliteten har opplagt blitt skjøttet og kunne vært sikkert kartlagt som semi-naturlig strandeng tidligere. Sporene etter dette var likevel såpass svake nå, samt at lokaliteten nok ikke vil gro særlig mye igjen naturlig, slik at ordinær strandeng her under tvil ble valgt som type.

Tilstandsvurdering: Moderat

Tilstandsbeskrivelse: Vegen på nordsiden har ødelagt hele kantsona der, samt medført noe utfylling i selve strandenga. Utløpet har for en god stund siden blitt fylt igjen og murt opp, av ukjente årsaker. Det er samtidig noe inngrep langs kanten mot vegen. I tillegg gir også murene som er satt opp mot sjøen grunnlag for nedjustering av tilstand. Siden slike inngrep for naturtypen strandeng bare er sekundære variabler og det ikke er slitasje, spor av tunge kjøretøy eller fremmedartsinnslag her, så blir likevel tilstanden bare redusert fra god til middels, på tross av at dette er snakk om et omfang av påvirkning som sannsynligvis ville medført dårlig tilstand hvis det hadde skyldtes nevnte faktorer.

Naturmangfoldvurdering: Liten

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfold beskrivelse: Ganske artsfattig med bare tre habitatspesifikke arter. Samtidig lite areal. Naturmangfoldet settes derfor til lite.

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Figur 9 Strandenga har noe utstrekning, men som det kommer tydelig fram her så er deler samtidig ødelagt av vegen på nordsiden. Foto: Geir Gaarder

5.2.3 Lokalitet Langbakken 3 (NINFP2010021406)

Naturtype: Kystlynghei

Størrelse: 2543 m²

Usikkerhet: Nei

Tilstandsvurdering: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse: Ingen busker og trær ennå, men det skyldes den eksponerte beliggenheten ut mot havet. Her har det ikke vært skjøttet på mange tiår, med andre ord i en tidlig gjenvekstsuksessjon. Tilstanden settes derfor til dårlig. Ingen fysiske inngrep innenfor lokaliteten.

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Artsfattig og med lite areal. Heia er såpass eksponert at det ikke virker riktig å ta alt som degenerert, men også noe i moden fase, mens det er uvesentlig i bygge- og pionerfaser. Samlet sett vurderes naturmangfoldet å være lite.

Lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Figur 10 Kystlyngheia er grunnlendt og ligger eksponert til. Foto: Geir Gaarder

5.3 Landskapsøkologiske funksjonsområder og økologiske funksjonsområder for arter

Landskapet på landjorda er såpass oppsplittet at det er vanskelig å se for seg noen viktige landskapsøkologiske funksjonsområder her. Derimot er det potensielt viktige økologiske funksjonsområder for arter. Dette gjelder blant annet sjøfugl (det kan også gjelde fisk, men det utredes ikke her), og eldre observasjoner av rødlistede fugl var et sentralt grunnlag for nærmere kartlegging av naturmangfoldet.

Under feltarbeidet i 2020 ble det bare observert spredte fugler, dels småfugl knyttet til åpne heier mv, som tornsanger, møller (uvanlig art i distriktet) og steinskvett, dels sjøfugl i form av enkelte måker. Også sandlo ble observert, men det virker usikkert om den hekker her. Området gav ikke inntrykk av å være noen viktig hekkeplass eller å ha andre naturgitte forutsetninger for store konsentrasjoner av fugl. Tiltakshaver Sigbjørn Folland (pers. med.) opplyser at det ikke har hekket krykkje (EN) på øya de siste 12-15 årene, men at det hekker et ti-talls par med stormåker (gråmåke, svartbak) på flate tak til bygninger innenfor området. Samtidig er det grunn til å anta at havna og fiskemottaket i perioder kan være attraktivt for næringsssøkende sjøfugl, særlig måkefugl. Eivind H. Sørensen (pers. med.) har ikke vært vant til at det er konsentrasjoner av fugl her. Da er Honningsøysvaet og øvrige sjøområder ut mot Honningsøya i nordøst klart viktigere, med forekomst av bl.a. noe havelle. Vinterstid kan det forekomme spredte ender ved Langbakken, som siland, ærfugl (NT) og svartand. Antagelig kan det raste spredte fugler på Langbakken, som på ryggen utenfor fiskehjellene, men ingen spesielle arter eller konsentrasjoner er kjent.

Det kan ellers være at den vesle strandenga som ble kartlagt i vestre deler av planområdet har betydning som rasteplass for vadefugl under trekket (da i første rekke høsttrekket). Nærmere dokumentasjon av dette mangler, og lokaliteten er uansett såpass liten og ligger heller ikke særlig velegnet til (den er riktignok ytterst på kysten – innenfor trekkrutene, men den ligger noe isolert i forhold til andre egnede rasteplasser og er samtidig utsatt for forstyrrelser fra vegen). Den vurderes derfor bare å ha marginal verdi som økologisk funksjonsområde for arter.

Samlet sett er det ikke grunnlag for å avgrense spesielt viktige økologiske funksjonsområder for arter i og inntil planområdet (når marine arter ikke er vurdert).

5.4 Geosteder og verneområder

Det er ingen registrerte geosteder eller vernet natur i undersøkelsesområdet.

5.5 Rødlistearter og fremmedarter

Det er påvist enkelte rødlistede fuglearter her tidligere, som krykkje (EN), makrellterne (EN), storspove (VU), fiskemåke (NT), tyvjo (NT) og ærfugl (NT). Under eget feltarbeid ble det registrert krykkje, fiskemåke og bergirisk (NT), ingen med klare indikasjoner på hekking. Eivind H. Sørensen (pers. med.) opplyste at det inntil for 3-4 år siden var en krykkjekoloni på 30-40 par på Honningsøya. Denne er forsvunnet nå og han kjente ikke til hekking på Langbakken i nyere tid.

Det er funnet et par fremmedarter her tidligere, primært rynkerose i 2017. Under eget feltarbeid ble det gjort enkeltfunn av arter som rynkerose og lutzgran. Begge arter har status SE (svært høy risiko).

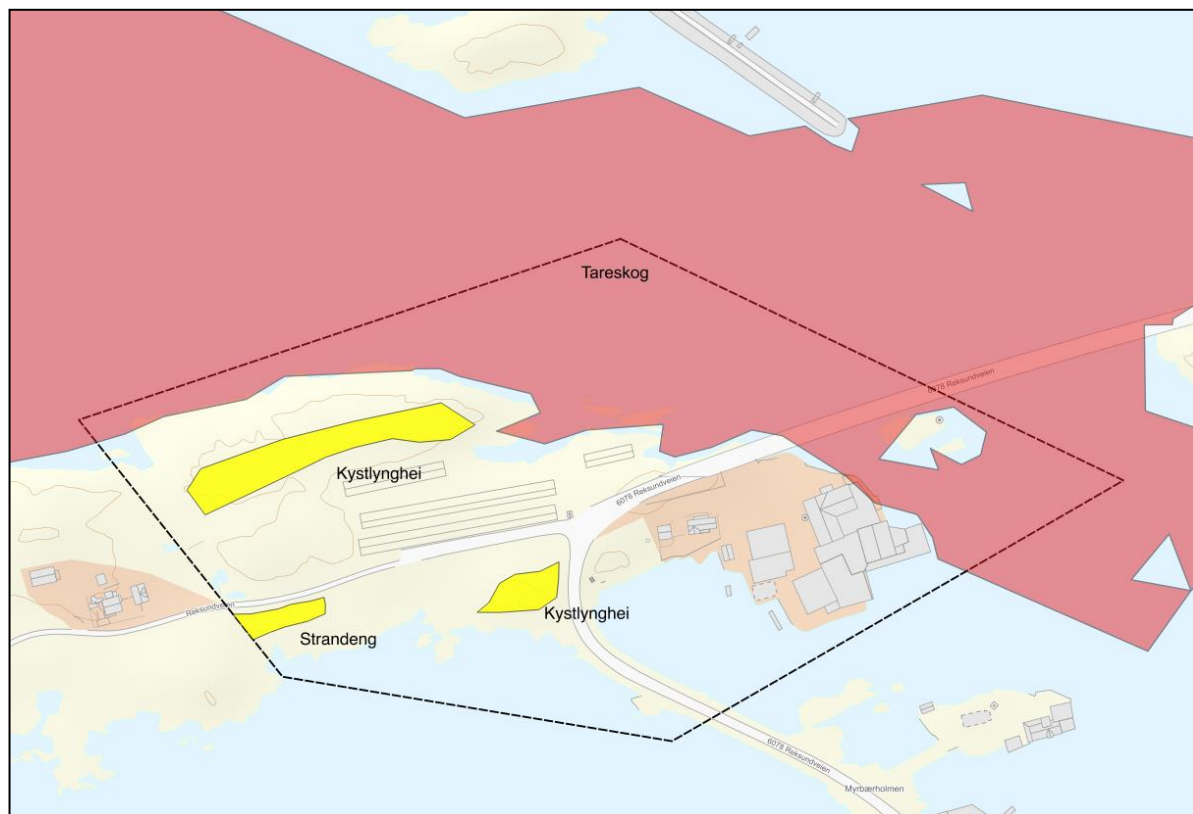
Både funnene gjort i 2020 av rødlistearter og fremmedarter ligger for øvrig ute på Artskart (Artsdatabanken 2021). Det samme gjelder enkelte andre funn av arter av litt mindre forvaltningsinteresse.

6 VURDERING AV VERDI

Alle områdene er verdisatt etter håndbok V712 (Tabell 5 og Figur 11). Mye av arealet vurderes å være uten spesiell verdi, men naturtypene kystlynghei og strandeng får noe verdi mens taeskogen oppnår høyeste verdi. Verdivurdering av de ulike delområdene er vist i tabellen under. Figur 11 viser områder med naturtyper, verdisatt etter håndbok V712. Det er vanskelig å sette en samlet verdi på hele området (både sjø og land), men miljøene på landjorda er samlet sett bare av lav verdi.

Tabell 5 Alle områder i undersøkelsesområdet ved Langbakken er verdisatt etter håndbok V712.

Delområde	Beskrivelse	Lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks	Verdi etter DN-håndbok 13	Verdi etter V712
Naturtyper				
Averøy-Bud	Taeskog	-	A	Svært stor verdi
Langbakken 1	Kystlynghei	Lav kvalitet	C	Noe verdi
Langbakken 2	Strandeng	Lav kvalitet	C	Noe verdi
Langbakken 3	Kystlynghei	Lav kvalitet	C	Noe verdi

Figur 11 Verdivurdering av naturtyper i undersøkelsesområdet på Langbakken i Averøy kommune etter V712 (Statens vegvesen 2018). Gul farge viser areal med noe verdi og rød farge areal med svært stor verdi.

7 VURDERING AV PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS

7.1 Alternativ 0

0-alternativet utgjør referansealternativet og representerer forventet utvikling for naturmangfoldet hvis tiltaket ikke blir iverksatt. Påvirkningen vurderes å bli omtrent som i dag, med en fortsatt langsom gjengroing av kystlynghei slik at disse etter hvert uten særlig verdi, sporadisk spredning av fremmedarter og at området er uten særlig betydning som landskapsøkologisk funksjonsområde eller funksjonsområde for arter. Den delvis ødelagte strandenga antas fortsatt å ha noe verdi, og tareskogen på utsiden vil være av svært stor verdi.

Samlet konsekvensgrad av 0-alternativet settes per definisjon til ingen/ubetydelig (0).

7.2 Alternativ 1

I dette alternativet blir nåværende kaianlegg utvidet og noe sjøareal fylt ut inn mot Reksundveien. Ingen verdifulle naturtyper blir direkte berørt (kanskje ubetydelige areal med tareskog), men utfyllingen fører til at litt sjøareal som blant annet vil kunne utgjøre næringsområder for sjøfugl går tapt. Ingen verdifulle delområder antas å bli påvirket og samlet sett gir dette en ubetydelig endring. Miljøskaden anses som ubetydelig (0).

Tabell 6 Alternativ 1. Vurdering av påvirkning og konsekvens for alle områder i undersøkelsesområdet ved Langbakken etter håndbok V712.

Delområde	Beskrivelse	Verdi etter V712	Påvirkning	Konsekvens
Naturtyper				
1 Averøy-Bud	Tareskog	Svært stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
2 Langbakken 1	Kystlynghei	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
3 Langbakken 2	Strandeng	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
4 Langbakken 3	Kystlynghei	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)

7.3 Alternativ 2

I dette alternativet utvides kaianlegget mot nordvest. På den ene siden fører dette til redusert behov for utfylling i sjø. På den andre siden går noe areal på landjorda tapt, dels i form av sterkt endret mark og gammelt torvtak, men også ta ei lita kystlynghei av noe verdi. Dette gir noe miljøskade (-).

Tabell 7 Alternativ 2. Vurdering av påvirkning og konsekvens for alle områder i undersøkelsesområdet ved Langbakken etter håndbok V712.

Delområde	Beskrivelse	Verdi etter V712	Påvirkning	Konsekvens
Naturtyper				
1 Averøy-Bud	Tareskog	Svært stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
2 Langbakken 1	Kystlynghei	Noe verdi	Sterkt forringet	Noe miljøskade for delområdet (-)
3 Langbakken 2	Strandeng	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
4 Langbakken 3	Kystlynghei	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)

7.4 Alternativ 3

Alternativet innebærer både noe nedbygging på nordvestsiden av vegen, samt utvidelser av kaianlegg i sjø i øst. Siden det ikke er planlagt utfylling i øst, så antas det heller ikke å gå tapt areal med tareskog der, selv om det blir litt utbygging. I tillegg går deler av ei kystlynghei av noe verdi tapt. Utfylling i sjø fører også til at litt næringsområder for sjøfugl går tapt. Dette gir noe miljøskade (-).

Tabell 6 Alternativ 1. Vurdering av påvirkning og konsekvens for alle områder i undersøkelsesområdet ved Langbakken etter håndbok V712.

Delområde	Beskrivelse	Verdi etter V712	Påvirkning	Konsekvens
Naturtyper				
1 Averøy-Bud	Tareskog	Svært stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
2 Langbakken 1	Kystlynghei	Noe verdi	Forringet	Noe miljøskade for delområdet (-)
3 Langbakken 2	Strandeng	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)
4 Langbakken 3	Kystlynghei	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade for delområdet (0)

7.5 Sammenstilling og rangering

Samlet presentasjon av konsekvensvurderinger for 0-alternativet og utbyggingsalternativene. Konsekvensene har framkommet ved å sammenholde områdets verdi og påvirkningen av tiltaket for hvert alternativ. Konsekvensvifta (se Figur 4) er brukt som støtte for vurderingene.

Tabell 8 Samlet vurdering av de ulike alternativenes konsekvens for naturmangfold.

	Alt. 0	Alt. 1	Alt. 2	Alt. 3
Delområde 1	0	0	0	0
Delområde 2	0	0	-	-
Delområde 3	0	0	0	0
Delområde 4	0	0	0	0
Avveining (Hva har vært utslagsgivende for samlet vurdering?)	Ingen inngrep	Noe utfylling i sjø.	Litt tap av den truede naturtypen kystlynghei. Utfylling i sjø.	Litt tap av den truede naturtypen kystlynghei. Litt utfylling i sjø.
Samlet vurdering	Ubetydelig miljøskade	Ubetydelig til noe negativ miljøskade	Noe miljøskade	Noe miljøskade
Rangering	1	2	4	3
Forklaring til rangering (Kort begrunnelse for rangering)	Ingen endring i miljøforholdene	Alternativet gir minst inngrep og berører ikke registrerte verdifulle naturtyper	Alternativet fører til litt inngrep, inkludert i en truet naturtype	Alternativet fører til inngrep i en truet naturtype, men litt mindre enn for alternativ 2.
Beslutningsrelevant usikkerhet	Ingen	Liten	Liten	Liten

8 BESLUTNINGSRELEVANT USIKKERHET

Statens vegvesen sin håndbok V712 (2018) presiserer at det er viktig å klarlegge hvor sikre forutsetningene for analysene er, med andre ord redegjøre for eventuell usikkerhet.

Registreringsusikkerhet: Undersøkelsesområdet er oversiktlig, og det antas at alle verdifulle naturtyper på land har blitt fanget opp. Dette inkluderer også funksjonsområder. Siden det knapt er gjort nytt feltarbeid for sjøarealene er det noe usikkerhet knyttet til datagrunnlaget der.

Usikkerhet i verdi: Det er liten usikkerhet i vurdering av verdi for naturtyper på land innenfor området. Selv om det ikke er gjort nye kartlegginger av naturtyper i sjø, så foreligger det heller ikke indikasjoner på at spesielle verdier der er oversett. Derimot er det mulig at avgrensningen av eksisterende tareskog i sjø er grov og unøyaktig og at denne kanskje burde vært justert. Tareskogen er tilsynelatende nokså nøyaktig satt på kart og den er av nyere dato. Usikkerheten antas derfor ikke å være så stor at det er behov for å bruke føre-var-prinsippet.

Usikkerhet i påvirkning: Det er begrenset usikkerhet i påvirkningen tiltaket vil ha på naturmangfoldet da planene virker nokså presise både i utstrekning og utnyttingsformål. Også påvirkningen vurderes derfor som ganske sikker.

Usikkerhet i vurdering av konsekvens: Som følge av generelt liten usikkerhet i verdi og påvirkning vil det også være liten usikkerhet i konsekvens.

NB! Det foreligger her en usikkerhet knyttet til bruk av metodikk for verdisetting av naturtyper. I denne utredningen er Statens vegvesen sin håndbok V712 fra 2018 benyttet. I 2020/2021 kom Miljødirektoratet (2021) med en ny veileder for konsekvensutredninger. Der er verdisetting for naturtyper endret sammenlignet med tidligere metoder. I korthet er viktigste endring at rødlistestatus for naturtyper er tillagt vesentlig økt vekt, mens naturtyper med lav eller ingen spesiell rødlistestatus har fått til dels litt redusert vekt.

I praksis betyr dette at kystlyngheiene i utredningsområdet går opp fra noe verdi til stor verdi, mens den store tareskogen går ned fra svært stor verdi til stor verdi. Siden den ene kystlyngheia blir helt ødelagt eller sterkt redusert, mens det knapt går tapt verdifulle arealer i sjø, så medfører bruk av den nye metodikken at alternativ 2 blir det mest konfliktfylte. Etter gammel metodikk ville ikke de små flekkene med kystlynghei fått særlig verdi, og konklusjonene ville kanskje blitt motsatt (det ville lett vært mer konfliktfylt med inngrep i gruntvannsmiljøer i sjø).

9 NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-10

I dette kapitlet følger en gjennomgang av §§ 8-10, og vurdering av hvorvidt disse er besvart.

9.1 § 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Området ble i 2020 systematisk undersøkt med hensyn på arter og naturtyper etter Miljødirektoratets instruks. Kunnskapen på land er i første rekke basert på egen befaring da lite var kjent fra før. Det forelå noe kunnskap om naturverdier i sjø, samt at det ble tatt kontakt med lokalkjent ornitolog som har studert fuglelivet i distriktet over en del år. Planområdet er lite og avgrenset. Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget som godt sett i forhold til tiltakets størrelse og kjente og potensielle naturverdier i undersøkelsesområdet.

Usikkerhet knyttet til naturverdier og inngrep anses som relativt liten.

9.2 § 9 – Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet skal benyttes hvis det foreligger fare for alvorlige og irreversible, vesentlige skadevirkninger på naturmangfoldet. Naturverdiene er ganske små og den kjente usikkerheten er liten. Dette gir ikke grunnlag for å anbefale bruk av føre-var-prinsippet.

9.3 § 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Kystlynghei er en truet naturtype som er i sterk tilbakegang nasjonalt. Det samme gjelder også helt klart for Averøy kommune. Her har det tidligere vært store areal med kystlynghei i hevd (i mosaikk med myr og berg), mens det nå er svært lite som blir aktivt skjøttet. Det aller meste gror igjen, og en god del er også plantet til med fremmede treslag (som nå i tillegg er i full spredning ut i resterende kystlyngheier), samt litt er nedbygd eller ødelagt av andre årsaker. Den samlede belastningen på denne naturtypen er derfor stor til meget stor i Averøy kommune. Innenfor planområdet er det to småflekker med gjengroende kystlynghei og bare den ene av disse blir ødelagt av et alternativ. Det isolerte verditapet er derfor begrenset, men siden den samlede belastningen er stor for naturtypen i kommunen, så medfører det likevel at tiltaket er problematisk i et naturmangfoldperspektiv, og gjør det relevant å se på blant annet kompenserende tiltak.

I forhold til §10 er det også naturlig å se på utviklingen i sjøfuglbestandene. Mange sjøfugl er i sterk tilbakegang i Norge. Det gjelder også en del av de som er påvist på Langbakken, inkludert en sterkt truet art som krykkje. Dette er samtidig også arter som er i betydelig tilbakegang lokalt, og for krykkje har den eneste kjente lokale kolonien nylig forsvunnet. Selv om det planlagte tiltaket ikke berører kjente hekkeplasser eller viktige leveområder for krykkje eller andre sjøfugl, så utgjør alle tiltak som innebærer inngrep i sjø og sjønære areal en potensiell trussel mot dem. Også her gjelder at verditapet av tiltaket isolert sett er lite/ubetydelig, men det er samtidig snakk om påvirkning av arter der den samlede belastningen er stor til meget stor. Behovet for kompenserende tiltak er derfor til stede.

10 AVBØTENDE OG KOMPENSERENDE TILTAK

De små naturverdiene gjør at behovet for avbøtende tiltak i utgangspunktet er lite. Ved å unngå utfylling i sjø lengst øst, så kan det for alternativ 3 også sies å ha vært gjort enkelte avbøtende tiltak allerede. Det vurderes samtidig å være begrensede muligheter til å sette i verk andre relevante slike tiltak, kanskje bortsett fra å forsøke å redusere utfylling i sjø inne i bukta mest mulig. Selv om den negative påvirkningen også er liten, gjør likevel den store samlede belastningen som både kystlyng og sjøfugl for tiden er utsatt for, det derimot svært relevant å fremme enkelte kompensierende tiltak.

10.1 Kompenserende tiltak for kystlynghei

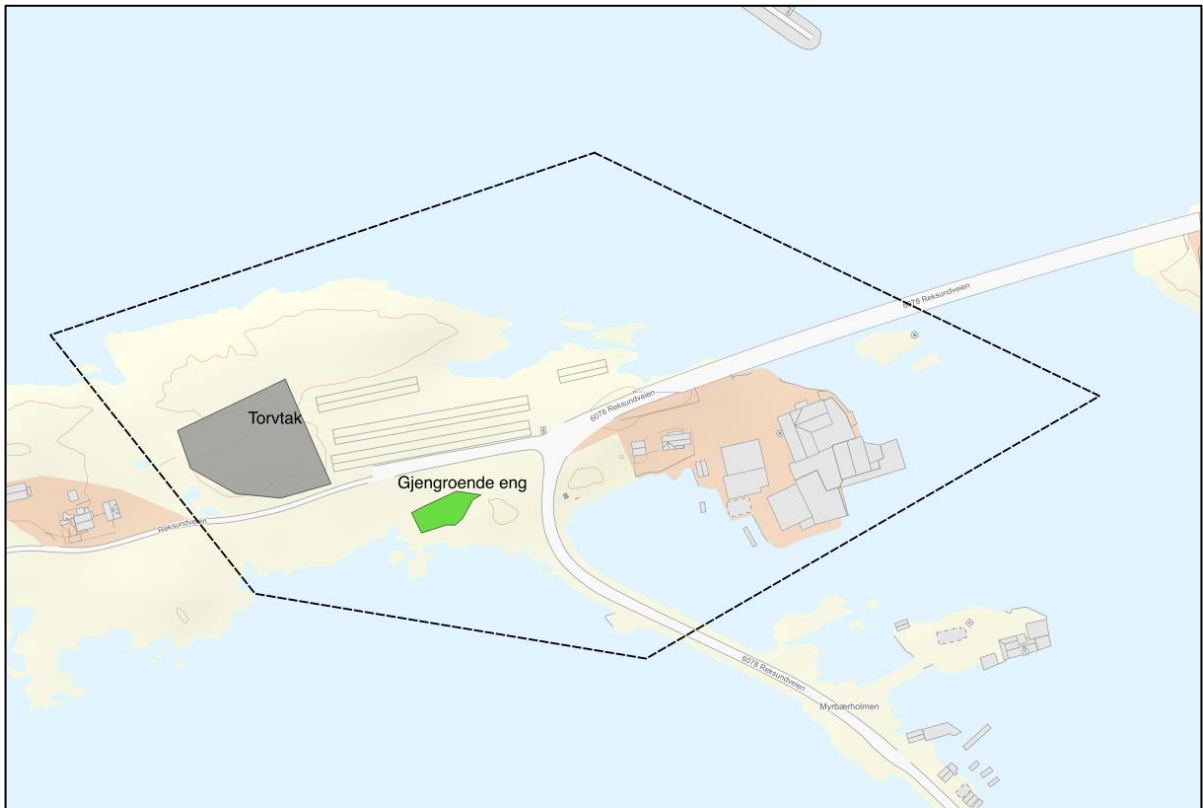
Det mest relevante og effektive tiltaket her vil være å arbeide for at tradisjonell skjøtsel med beite og brenning blir gjeninnført på kystlyngheier i Averøy kommune. Flere slike er kartlagt og ligger ute i Naturbase, og det vil også være enkelt å observere på blant annet flyfoto eventuelle andre egnede områder for restaurering. Kompensasjonen vil da simpelthen bestå i å hjelpe/bistå motiverte grunneiere og andre husdyrholdere til å få ut dyr på egnede areal, bidra til gjerdehold eller støtte/assistanse til tradisjonell lyngheibrenning.

10.2 Kompenserende tiltak for sjøfugl

For sjøfugl er det litt vanskeligere å komme med klare, konkrete tiltak. Det aller beste vil sannsynligvis være tilrettelegging for nyetablering/reetablering av hekkeplasser til krykkje, i bergvegger (steinbrudd) eller på naust og andre bygg som ligger i sjøkanten. Et annet tiltak kan være å bidra aktivt til bekjemping av mink, en fremmed art som utgjør en alvorlig trussel mot hekkende sjøfugl mange steder. Også rydding av plastavfall, fjerning av fremmede treslag plantet på potensielle øyer for hekking av sjøfugl er eksempler på relevante, men nok litt mindre målrettede kompensierende tiltak.

10.3 Kompenserende tiltak i planområdet

Også mulige kompensierende tiltak i selve planområdet bør vurderes, og da innenfor andre naturtyper. Dette er potensielt relevant i forhold torvtaket vest for fiskehjellen, som på sikt kan utvikle seg tilbake til ei nedbørsmyr, samt til enga på sørsiden av vegen, som kan utvikle seg til ei semi-naturlig slåttemark. Det er likevel grunn til å presisere at dette vil være langsiktige tiltak, der effekten først kan bli synlig etter mange ti-år, samt at verdipotensialet uansett er lite og de representerer ikke fullverdige erstatninger for miljøer som kan gå tapt. I forhold til det planlagte tiltaket vurderes derfor bare kompensasjonstiltak utenfor utredningsområdet som relevante.

Figur 12 Arealer som teoretisk kunne egnet seg som kompensasjonsområder og som samtidig ligger innenfor utredningsområdet. Siden dette er andre naturtyper enn de som er registrert som verdifulle i området, samtidig som de også er små og først på lang sikt kan utvikle seg til verdifulle miljøer, vil de i praksis være lite egnet som kompensasjonsområder for det planlagte tiltaket. Men, de kan kanskje være av interesse for andre prosjekt, og de får uansett fram utfordringene med å finne fram til relevante kompensasjonsområder i utredningsområdet.

11 OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER

Det vurderes i utgangspunktet ikke å være behov for spesielle oppfølgende undersøkelser knyttet til gjennomføringen av selve tiltaket. Hvis enkelte av de kompenserende tiltakene blir satt i verk vil det derimot være av interesse om effekten av disse ble nærmere studert.

Figur 13 Utsikt mot planområdet fra vegen ut til Langbakken, der deler av nåværende bygningsmasse vises i høyre bildekant, samt at fiskehjellene ses i bakgrunnen. Foto: Geir Gaarder

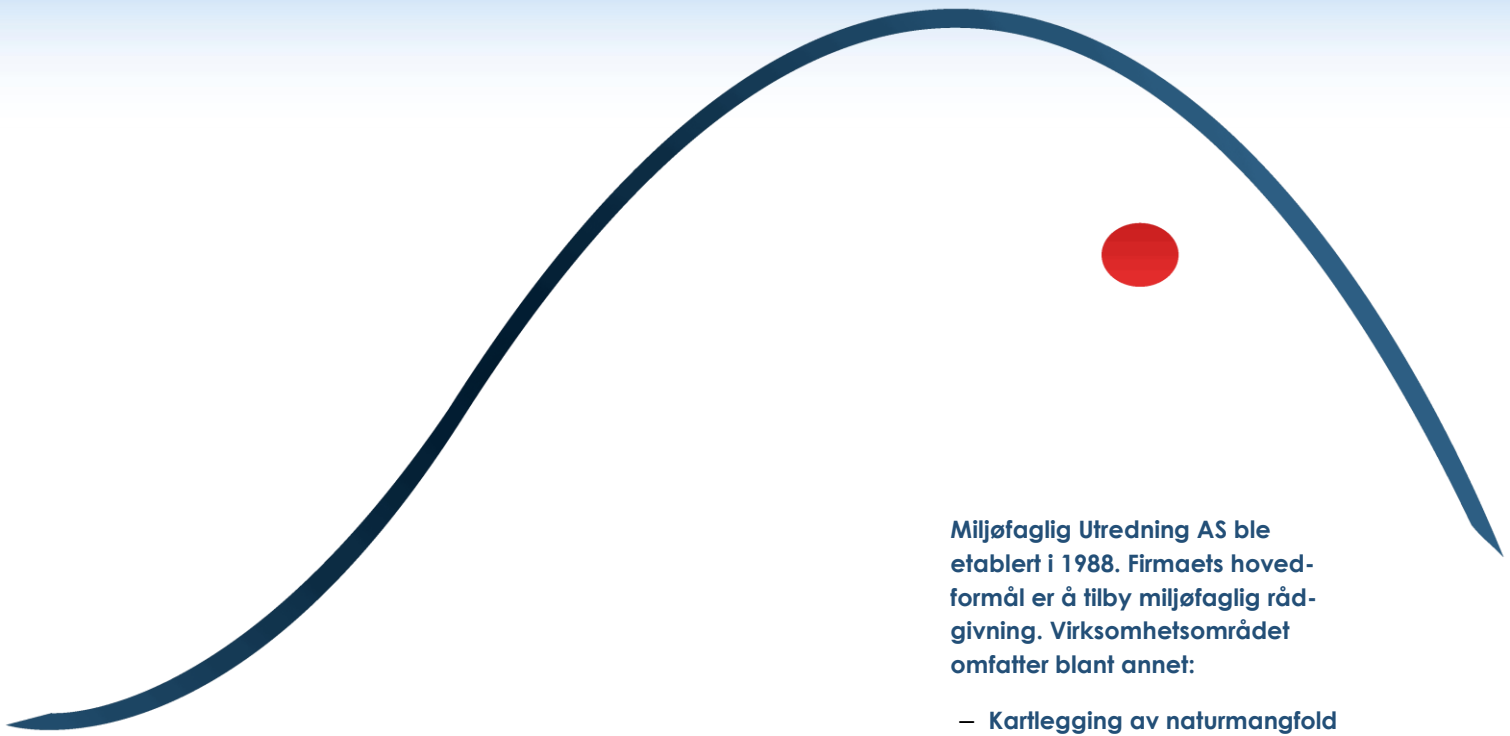
12 KILDER

12.1 Skriftlige kilder

- Artsdatabanken. 2021. Artskart. <https://artskart.artsdatabanken.no/> Lastet ned 02.11.2021.
- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista. <https://artsdatabanken.no/fremmedartslista2018/>
- Artsdatabanken. 2018b. Rødliste for naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterfor-naturtyper>
- Ikon Arkitekt og Ingeniør AS 2020. Varsel om planoppstart. Detaljregulering av Langbakken næringsområde (gnr/bnr 78/3, 78/37, 78/193 og 78/208). 26 s.
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J. B., ... Aarrestad, P. A. 2017. Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000. – Natur i Norge, Artikkel 8 (versjon 2.1.2): 1–@ (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no.>).
- Gaarder, G. 2003. Biologisk mangfold i Averøy kommune. Miljøfaglig Utredning rapport 2003:19. ISBN 82-92227-50-4.
- Gaarder, G. 2020. Utredning av naturmangfold for Langbakken næringsområde i Averøy kommune. Miljøfaglig Utredning rapport 2020-40. 31 s. ISBN 978-82-345-0088-6.
- Gaarder, G., Flynn, K. M. & Hanssen, U. 2012. Supplerende naturtypekartlegging i Averøy kommune. Miljøfaglig Utredning rapport 2012-24. 33 s. + vedlegg. ISBN 978-82-8138-590-0.
- Henriksen, S., & Hilmo, O. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.
- Lier-Hansen, S., Vedeld, P., Magnussen, K., Aslaksen, I., Armstrong, C., Hessen, D., ... & Clemetsen, M. 2013. Naturens goder–om verdier av økosystemtjenester. *Norges offentlige utredninger*, 10, 1-430.
- Miljødirektoratet. 2020. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2020. Veileder M-1621, 361 s.
- Miljødirektoratet. 2021. Naturbase. <http://kart.naturbase.no>
- Miljødirektoratet 2021. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder M-1941. <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>
- Moen, Asbjørn. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk. Hønefoss
- Norsk Lovtidend 2017. Forskrift om konsekvensutredninger. Kunngjort 22. juni 2017.
- Statens vegvesen. 2018. Konsekvensanalyser. Håndbok V712 248 s. ISBN: 978-82-7207-718-0

12.2 Muntlige kilder

- Sigbjørn Folland, tiltakshaver
- Eivind H. Sørensen, lokalkjent ornitolog

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaets hovedformål er å tilby miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging av naturmangfold
- Konsekvensanalyser for ulike tema, blant annet: Naturmangfold, friluftsliv, reiseliv og landbruk
- Utarbeiding av forvaltningsplaner for verneområder
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Foredragsvirksomhet

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984494068 MVA